

Editörden

Ülkü SARITAŞ

Değerli Meslektaşlarım,

Yeni bir sayıyla karşınızdayız. Kismetse bu sayı ile birlikte TR Dizin'e başvuracağız, kabul halinde makaleleriniz hak ettikleri bilimsel yayım değerine kavuşacak. Bu nedenle önümüzdeki sayıları kesintisiz çıkarabilmemiz için güncel derleme makalelerinizi bekliyoruz.

Bu sayıda ilk iki makaleyi karaciğerden seçtik. İlki, üçüncü binyılın pandemisi olmaya aday yağlı karaciğer hastalığı. Bildiğiniz üzere 2023'te yeni bir isimlendirme yapıldı. Bilimsel anlamda tartışmalı bir konu, ne getirip götüreceğini önümüzdeki zamanda yapılan bilimsel çalışmalar ve günlük yaşam verileri ile göreceğiz. **Suna Yapalı** ve **Beyza Çiçek yağlı karaciğerde hem yeni terminolojiyi hem de güncel bilgiler ışığında hasta yönetimini** yazdılar.

İkinci karaciğer makalesi; aile hekimleri, iç hastalıkları uzmanı ve her kademedeki gastroenterologların günlük pratikte sıkça karşılaştıkları ve bazen hasta yaşamına mal olan ilaçlara bağlı karaciğer toksisitesi yani İngilizce olarak kısaltılmış ve dilimize de girmiş olan **DILI**. DILI intrinsek veya idiyosenkratik olabilir. Konuyla ilgili ayrıntılı güncel bilgiyi ve hasta yönetimini **Fulya Günşar** ve **Esra Nur Durmazer** kaleme aldı.

Gebeler, yaşlılar ve çocuklar hem endoskopik işlemler hem de hasta yönetimi açısından gastroenterolojide dikkat edilmesi ve daha fazla özen gösterilmesi gereken özel hasta gruplarıdır. Bu sayımızda böyle bir özel konuyu **"gebelerde güvenli ERCP'nin ipuçlarını"** anlatmaya çalıştık. Floroskopi eşliğinde yapılan bir işlem olan ERCP'de radyasyon, genel hasta popülasyonunda bir risk teşkil etmezken, gebelerde

olası fetal riskler açısından oldukça önemlidir. Hem hasta ve yakınlarını hem de işlemi yapacak doktoru huzursuz eden ve baskı altına alan bir konudur. Ancak radyasyondan kaçınacağız diye de işlemi uzatmak, hem anne hem de fetus için olumsuz etkisi olabilecek ERCP'ye bağlı komplikasyonları, özellikle post ERCP pankreatit riskini artırabilir. İşte bütün bu olumsuzluklara karşı yapılması gerekenleri ve pratik hekimlikte işe yarayabilecek ipuçlarını güncel veriler ışığında sizler için yazdık.

İnflamatuvar bağırsak hastalıkları (İBH) her kademedeki gastroenterologun günlük pratikte sıkça karşılaştığı ve özellikle komplike vakaları yönetmekte güçlük çektiği bir hastalık grubudur. İBH'nin moleküler patolojisi aydınlatıldıkça çoğu biyolojik yeni moleküller de tedavide yerini almaktadır. Tedavi seçeneklerindeki artışa rağmen mesalazin ve steroid gibi geleneksel tedaviler de yerini korumaktadır. Ülseratif kolit hem geleneksel hem de yeni moleküllerin, hastanın ve hastalığın özelliklerine göre nasıl ve ne zaman kullanılacağını **"ülseratif kolit tedavisinde güncel gelişmeler"** başlığı ile **Cansel Türkay** ve **Benan Kasapoğlu**'nun makalesinde okuyabilirsiniz.

Gastroenterolojide güncel konulardan biri intestinal mikrobiyota, bağırsak geçirgenliği ve dışkı nakli (FMT). Clostridium difficile'ye bağlı medikal tedaviye dirençli psödomembranöz kolit başta olmak üzere ülseratif kolit ve Crohn hastalığı en rağbet gören uygulama alanları. Psödomembranöz kolitte kanıta dayalı veriler ışığında kuvvetle önerilirken diğerlerinde

henüz bu ölçüde bir öneri yok. Sadece gastrointestinal sistem değil pek çok gastrointestinal sistem dışı hastalıkta da etkili olduğuna dair vaka seri veya sunumları şeklinde makaleler var. Ülkemizde FMT'nin öncüsü ve bu yönde literatüre kazandırdığı çalışmaları olan **Ahmet Uygun** kendi klinik deneyimleri ve hasta görsellerini de paylaştığı **FMT'nin güncel durumunu** ayrıntısı ile yazdı.

İrritabl bağırsak sendromu (İBS) gastroenteroloji polikliniklerine başvuran hastaların önemli bir kısmını oluşturan, hastaların yaşamını tehdit etmemekle birlikte yaşam kalitesini bozup, önemli oranda iş gücü kaybına neden olan bir has-

talıktır. Ne yazık ki günümüzde İBS'nin tedavisi konusunda özellikle de bir alt grup olan kabızlık baskın İBS'de doktorun elini rahatlatıp, hastanın yüzünü güldürecek bir tedavi şekli mevcut değildir. Hastalar çoğu kez kendileri deneme yanılma yöntemi ile bazı besinlerden kaçınarak şikayetlerini azaltmaya çalışmaktadırlar. Bu konuda popüler bir konu düşük **FOD-MAP (frukto, oligo-, di- ve monosakkaritler ve polioller)** diyetidir. Konuyu Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümünden **Esen Yeşil** ve **Nilsu Başerdem** ayrıntıladı.

Herkese iyi okumalar...